

TAKOVÉ BYLO LETOŠNÍ JEŠTĚDYVADLO

Festival je opět u konce. Je fascinující, jak ten společně strávený čas vždy rychle uteče a my jsme najednou na konci programu. Letošní ročník byl ale v mnohém přelomový. Poprvé jsme soubory přivítali ve dvou divadlech. Poprvé jsme festival trávili v kulturně-kreativním centru Linsarka. Poprvé jsme používali festivalovou aplikaci, a spoustu dalších poprvé jistě prožila velká spousta účastníků.

Festivalu se letos zúčastnilo zhruba 450 lidí. Konkrétně 22 souborů. Nejen na prknech libereckých divadel diváci zhlédli 20 inscenací a jednu recitační přehlídku. Konalo se také 12 workshopů, dva koncerty a úplně poprvé také průvod městem. Další velké „poprvé“.

Obrovské díky patří všem, kteří festival podporují nebo se přímo podílí na jeho organizaci. Současně také děkujeme divákům, bez kterých by celá festivalová mozaika postrádala smysl. Už teď jsme neskutečně zvědaví, co nového nás čeká příští rok. JeštěDyvadlo bude slavit 5. narozeniny. Budeme proto rádi, pokud dorazíte a společně s námi oslavíte mladé divadlo a kulturu.

Reflexe

Inscenace se zaměřuje na tragické a v českém prostředí stále nedostatečně reflektované téma romského holocaustu. Z celého představení je patrná obrovská péče věnovaná historickému výzkumu. Soubor k látce přistupuje s hlubokou pokorou a snahou o pravdivé svědectví. Dokumentární a apelativní rozměr představení začíná plně fungovat zejména v momentě přesahu do současnosti – například v „drzé“ a sympaticky proklamativní konfrontaci s politickou společenskou realitou v souvislosti s otázkou libereckého památníku. Hodnota tohoto společenského gesta, které jasně říká: „my jsme tady a jsme si vědomi toho, co se stalo,“ je v dnešní době nezpochybnitelná a převyšuje samotný divadelní tvar.

Soubor se rozhodl pro formu dokumentárního divadla, což je žánr, který v kontextu takto mezních historických událostí klade na tvůrce mimořádné nároky. Jaký způsob vyprávění zvolit, aby předal fakta a syrovost informací, aniž by se uchyloval k laciné hře na city nebo k prvoplánovému útoku na emoce diváka? Tvůrci si jsou tohoto nároku vědomi a volí k jeho naplnění úsporné divadelní prostředky. Pamětnické vyprávění a komentář historiků a společensky angažovaných lidí doplňují rozehrávané živé obrazy či pohybové situace. Scénografie sází na jednoduchost

– páska slouží k vytyčení prostoru či tvorbě mapy ulice, zatímco papíry, na které aktéři píšou názvy míst nebo podstatné informace, pomáhají divákovi v orientaci v čase a prostoru.

Místy se ale prostředky nevyhnou popisnosti. V některých momentech hrozí riziko příklonu k přehnané emocionalitě. Přitom čím více do inscenace prosakovala strohá věcnost, tím byl výsledek silnější. Inscenace

by mohla pracovat více s metaforickými namísto popisnými obrazy a využít pásy či papíry dalším způsobem. Ostatně v závěru, kdy se na pírech objevují jména konkrétních romských dětí z památníku, získává použitý prostředek svou váhu. Zároveň kadence dat, jmen a událostí způsobovala, že se z živého příběhu místy stávalo odtazičné heslo z Wikipedie. Propojení tématu se současností – událostmi kolem libereckého památníku, anketou mezi libereckou veřejností (i když je eticky sporná) a citacemi ze sociálních sítí – mu dodalo na aktuálnosti, živém zhmotnění nevyřešeného problému. Soubor by se tak mohl zaměřit na práci s proporcemi jednotlivých segmentů, aby aktuálnost vystoupila ještě více.

V souvislosti s představením se otevřela také otázka kulturní aropriace: jakým způsobem mají mladí lidé z majority pracovat s takto specifickým osudem jiné národnostní skupiny. Soubor se vhodně vyhnul jakýmkoliv národnostním klíšé či vnější stylizaci. Bílé oblečení aktérů zde získává silný symbolický význam – přiznává, že téma interpretuje majorita, která je v tomto smyslu „nepopsaným listem“.

Potenciál pro dokumentární divadlo soubor bezpochyby prokázal. Právě v odvaze pojmenovat nezhojené rány historie skrze mladou generaci tkví největší síla této inscenace. Další práce na inscenaci pak může podtrhnout skutečnost, že dokumentární divadlo v rukou mladých lidí nemusí být jen školní pomůckou, ale živým, apelativním gestem, které nutí majoritní společnost k nezbytné sebereflexi.

Zlo je prostě zlo. Černé na bílém. Občas je potřeba to přesně takhle vyjádřit

Velmi přirozeně se diskuse nasměřovala k tématu. Diváci i porota vyzdvihli, s jakou lehkostí a citem ho soubor dokázal zpracovat. „Neměl jsem pocit nátlaku na diváka,” řekl jeden z diskutujících. Současně taky diváci ocenili práci na výzkumu, do kterého se soubor pustil. Právě velkou informační a dokumentární hodnotu ocenil například porotce Vít Malota. „Mnohem důležitější pro mě byl proces, ten výzkum, ten dokumentární princip,” popsal.

Diváci debatovali taky o práci s lepící páskou. Ocenili jak byly scény s jejím použitím dynamické. Někteří by zároveň pásku uvítali ve větším množství scén. Současně taky jeden z diváků řekl, že by potřeboval páskou vytvořený půdorys lépe vidět.

Největším tématem diskuse byl ale samotný přínos tématu společnosti. Důkladná a velmi intenzivní práce souboru, která je i vzhledem k jejich věku obdivuhodná. Kladně se hodnotily taky jednotlivé divadelní prostředky. Zahrnutá byla minulost, ale také současnost, která divákům nabídla poněkud mrazivý pohled.

psala Kateřina Kubíčková

A byl pak opravdu život normální?

Soubor BezeSporu dnes předvedl na jevišti svou inscenaci s názvem No, a pak už byl život normální, která se zabývá osudy romské menšiny.

Jak jste se dostali k takovému tématu?

„Na začátku roku, jsme tak jako přemýšleli, o čem bychom mohli hrát inscenaci a jedno z témat, které jsme měli, bylo o romském holocaustu, protože o tom se vlastně ve školách ani nemluví a obecně je to ve společnosti takové tabu. Tak jsme se domluvili, že je to dobrý a že bychom o tom mohli zvýšit povědomí.”

A jaké byly vaše pocity, když jste si zjišťovali všechny ty informace?

„Často nám bylo špatně z toho.”

„Bylo to pro nás hodně šokující, protože o těchto věcech, jak se o tom nemluví, tak vlastně ani my jsme do té doby o tom neměli přehled. A myslím si, že nám to i hodně dalo do života. Že jsme začali brát spoustu věcí z jiného pohledu”

Máte nějakou oblíbenou pasáž nebo naopak něco co neradi říkáte?

„Nerada říkám maminko nechci umřít, to se mi neříká úplně dobře.”

„Já mám zase jednu scénu, kterou mám na jednu stranu hrozně ráda, ale přijde mi jako jedna z těch nejsilnějších. A to je nahrávka, kterou jsme dělali s lidmi, které jsme normálně potkali. Ta je pro mě hrozně silná.”

psala Kateřina Kolouchová

Co ve vás tato inscenace změnila? / Co zmieniło się w was dzięki tej inscenizacji?

Frimlova
Historia Tragedia Historie
Moving Zniczulica Niemcy
Dramatic Rodzina Strach Deep
Pohled na lidský charakter a přemýšlení

TUTU BAZO

Reflexe

Právem velký divácký ohlas sklídl soubor za svou punkově provedenou výpověď o duších dospívajících chlapců dnešní doby. Čekání na Filipa, je rámováno situací, kdy kluci z kapely mají mít zkoušku, ale jeden člen, Filip, jim zatím chybí, má kvůli komplikacím s dívkou zpoždění a jako správný Godot skutečně nepříjde, zkouška se nakonec nekoná (resp. dozvíme se, že přišel do hospody naproti a chlapci zkoušku ruší a odcházejí za ním). Čas čekání je ale vyplněn vcelku jednoduchou a předvídatelnou kompozicí, která umožňuje udržovat neustále živou experimentaci a improvizaci. Skládá se v podstatě z jednotlivých vyprávěčských sólovýstupů chlapců na různá témata, vztahující se k dětství, k tomu, co koho štve, jaké mají zážitky se vstupováním do prvních vztahů, jak vidí svou budoucnost. Tyto výstupy dávají každému z chlapců dostatečně velkou plochu se samostatně představit a jsou velmi organicky propojovány v celek pomocí dialogů, interakcí, mikrosituací, a především díky skvělým společnými hudebně-rytmicko-pěveckým rapově laděným číslům, která si trochu dělají legraci z chlapec-kých kapel a jsou dokonalá ve své nedokonalosti (např. song o bráchově deodorantu, o prvním líbání, o první lásce mamince a její vůni značky Nivea, o politice, která je hrůza a děs, nebo o tom, jak být šťastný). Není pochyb, že jde především o autorské texty chlapců (v jednotlivých výstupech i ve zpívaných textech). Respektují individualitu každého z nich, a přitom dohromady drží jednotné autorské gesto.

Celku nechybí jemný humor. Už jen příchod postav na jeviště, kdy je každý definován svým hudebním nástrojem, nápojem, případně jídlem, které si přináší, slibuje, že to nebude parta nudných kluků. Ovšem jejich dovednost jít do přesně laděné typizace zvolených postav je vynikající. Dovedou si udělat legraci ze sebe samých, nabídnout nám svou chvíli trapna a dopřát nám pohled na někoho, kdo je přistižen v poodhalení toho, v co upřímně věří, nebo co nepříjemného se mu stalo, kdy zjevně naivně uvažo-

val jinak, minul se reakcí atp. Téměř každé vyprávění má sílu samo o sobě jako jeden celek, velmi často je výstup jednoho chlapce nějak doplňován reakcemi ostatních kluků, někdy se doptávají (třeba při vyprávění o lásce ke Škodě Felicii), někdy parodují běžné dramatické postupy (například při zobrazování her a denních aktivit v lesní školce), nebojí se překračovat hranici popisnosti, ilustrativnosti, kýče, ale pořád vidíme, že jde o jejich humor a záměrnost. Mají perfektně vyzozorované typické reakce dívek v konkrétních situacích, umí je předvést, nadsazeně zahrát, popisují chování dívek, které je pro ně – mladé muže – někdy těžko pochopitelné, všechno glosují, vzájemně si tak postěžují, ale rozhodně dívky nezesměšňují, protože je zcela jisté, že jsou hlavním předmětem jejich trvalého zájmu. Předkládají nám vlastně satiru, kritický pohled na společnost, společenské jevy, které se jich dotýkají, dokonce i na upřímnou snahu obstát v současném světě jako normální dospívající kluk.

Lehkost, se kterou si chlapci dopřávají bytí na jevišti je okouzlující. Jsou na sebe absolutně napojení, máme pocit, že jim koukáme do zkušebny (což na kukátkovém jevišti působí trochu legračně a v podstatě posiluje punkovou atmosféru), berou nás do hry jako někoho, komu věnují svá pěvecká čísla. Divák má chuť být na jevišti s nimi. Je na nich něco velmi autentického, příjemně uvolňujícího, pohodového, punkového – divák si ani nevšimne, že v jednu chvíli kluci přeskočili 3 obrazy a rovnou začali vyprávět o svých snech do budoucna. Když jim to došlo, nenápadně vrátili linku svých vyprávění zpět, aby nepřišli o písně, které mají rádi a chtěli je zazpívat (informace od jedné z vedoucích souboru Aleny Tomášové). A všechno to pořád skvěle fungovalo, protože klábosení kluků o životě přece nemusí být chronologicky učesané. Jejich autenticita je tak silná, že jsme ochotni sledovat jejich čekání na Filipa, i kdyby ho hráli pozpátku.

Čekání na Filipa

Achjo, ten Filip prostě jednou nemůže přijít včas!

Soubor TUTU BAZO letos poprvé hrál v čistě chlapecké sestavě, jelikož ho všechny dívky opustily. Představil hru Čekání na Filipa.

Jak vás napadlo téma?

Jonatán: Dlouho jsme seděli a sepisovali si své prožitky. Od dětství, přes školu a co chceme do budoucna. Právě z nich jsme poskládali scénář. Během jedné zkoušky jsme vymysleli kapelu jako propojení scén.

Vašek: Vložili jsme i naše emoce. Co nás děsí a naopak.

Jonatán: Postava Filipa slouží i pro propojení scén. Byla vytvořena díky vzpomínce na kamaráda, který chodil pozdě na srazy.

Jaké máte pocity z toho, jak to dnes dopadlo?

Jonatán: Byla to sranda. My jsme se dva měsíce nemohli sejít a neměli čas si to pořádně nazkoušet. V první třetině jsme kus přeskočili a potom jsme se skrz improvizace k těm vynechaným scénám vraceli. Dost to zachránil Vašek.

A reakce na ohlas z publika?

Jonatán: Na to, že to přestalo dávat chronologický smysl kvůli vynechané části, mě ohromilo, že publikum to pořád bralo a že se bavili. Což je nejdůležitější.

Chcete něco dodat?

Vašek: Chtěl bych poděkovat všem, co s náma hráli, našim učitelkám hlavně.

Jonatán: Který to s námi přežili. Protože ty zkoušky, to stojí za to.

Vašek: A určitě divákům za podporu.

psala Markéta Pažoutová

Burza

Šelmovství lišáka Vitalise

Reflexe

O obohacení přehlídky o dětskou inscenační tvorbu se postaral soubor Burza. Na jevišti se objevily děti mladšího školního věku, což bylo pro převážně středoškolské publikum milým občerstvením.

Inscenace je vystavěna nad v Polsku známým textem básníka Jana Brzechwy a jde o bajku o vychytralém lišákovi, který si podmaní obyvatele lesa, nechá se dokonce zvolit prezidentem, ale protože lže, krade a vysmívá se ostatním, brzy dostane za vyučenou. Základní příběh byl českému divákovi dobře srozumitelný, i když děti hrály polsky.

Inscenaci bylo příjemné sledovat díky živé atmosféře celku. Více než dvacet malých dětí bylo na jevišti dobře zorientováno, každý v každou chvíli věděl, co je jeho úkol, ve které akci je teď zapojený, kde má být a co kdy říkat. Možná některé aktivity dotvářely text spíše popisně (co se říká, to se i pohybově dělá) nebo mechanicky (např. se běhá se v kruzích), ale děti byly po celou dobu zabavené a vztahovaly se jeden k druhému po celou dobu velmi ohleduplně, dávali pozor jeden na druhého, hlídali se, kdo s kým kam jde, kdo s kým odchází či přichází. Součástí souboru byla i dívka na kolečkovém křesle, která se inscenací pohybovala velmi dovedně a organicky, akce byly navrženy tak bezpečně, že vozík po chvíli už nepoutal pozornost, v jedné situaci byl dokonce scénicky zapojen jako řečnický pultík pro politický projev a dívka mluvčího komicky doplňovala o překlad do znakového jazyka.

Děti údajně bajku premiérovaly asi před rokem, což je v životě takto malých dětí dlouhá doba a to může vysvětlovat, proč některé akce působily trochu mechanicky (např. lišákova pohybová akce naznačující rozhlížení po lese nebo smíchy, které by v dané situaci byly na místě, ale působí markýrovaně) a proč některé děti neudržely svou pozornost po celou dobu pobytu na jevišti. I z tohoto důvodu se jako ne zcela výhodným jeví zvolené kostymování. I když děti milují tyto typy převleků (zvířecí ouška,

ocásky a kožíšky), nasazení oušek má ten efekt, že už nepotřebuji postavu hrát, protože každý vidí ouška – to je ale škoda, protože právě snaha vyjádřit dané zvíře v intencích své tělové dispozice by malým hercům mohlo dodat aktivnější zapojení, větší celotělové zaujetí, větší míru autenticity v akcích, kterými v roli daného zvířete procházím. Děti jsou na jevišti v každou chvíli skvěle zorientované, ale bylo by skvělé začít jim v již hotové inscenaci začít zadávat nové typy úkolů, a to tak, aby některé akce nevyznívaly už příliš naučeně, aby měly děti důvod na jevišti nově jednat v situaci, něco třeba jen maličkého autenticky řešit, aby se udržela jejich spontaneita. Rezervy (typické pro divadlo hrané takto malými dětmi) měla inscenace v rovině práce s veršem. Děti mluvily dostatečně hlasitě, ale málokterému se dařilo veršem vyprávět nebo jednat (představitel lišáka Vitalise byl nejpřesvědčivější), při skupinových promluvách metrický verš děti strhával až k rytmizovanému skandování. Vynikaly proto okamžiky, kdy někdo dovedl mít za textem velmi jasnou představu svého sdělování.

Polská část lektorského sboru se shodovala na tom, že před rokem byla inscenace výrazně živější, velmi svěží, dětsky hravá. Divák tohoto festivalu ji tak mohl v kontextu celé přehlídky vnímat i teď. Je skvělé, že se festival snaží nabídnout také ukázky práce dětí mladšího školního věku a je skvělé, že jsme měli možnost nahlédnout i v této věkové kategorii do práce polských kolegů. Kdo pracuje s malými dětmi, musel ocenit vynikající souhru velkého množství dětí na jevišti. Ostatní si mohli užít aktuálnost zvoleného námětu (bajka o mocichtivém vychytralém jedinci je nadčasová), radost dětí ze hry, ale i výrazně viditelnou laskavost jednoho herce ke druhému, a to v každém okamžiku bytí na jevišti.

Vitalis je liška mazaná, ale ne na dlouho!

Představení „Šelmovství lišáka Vitalise“ dětského divadelního souboru Burza vyprávělo o titulních šelmovinách a podvodech lišáka Vitalise. Co si ale o představení myslí samotní herci? Pojdme se podívat!

Jaké jsou vaše pocity po představení?

„Hrozně jsem byl nervózní, protože to je tak velké jeviště a bylo strašné horko, protože vypnuli klimatizaci.“

„Vůbec jsem nebyla nervózní, protože jsme to představení hráli už mnohokrát.“

(Jak je vidět, názory se lišily.)

Která scéna byla vaše oblíbená?

„Ta s volbou prezidenta.“

„První scéna.“

Kdybyste si mohli zahrát jakoukoli roli ve vašem představení, koho byste chtěli hrát?

„Lišáka Vitalise.“

„Psy.“

Odkud se vzal nápad na představení?

„Od paní Anny.“

Odkud jste vzala nápad na představení?

„V mládí jsem jako herečka sama hrála lišáka Vitalise, ve verzi pro dospělé. Bohužel se představení moc neprodávalo a po krátké době jsme ho přestali uvádět. Cit k té hře ve mně ale zůstal. Teď, když mám vlastní divadelní skupinu, jsem s nimi probírala Tuwimovy básně a vzpomněla jsem si na „Šelmovství lišáka Vitalise“, tak jsem si řekla – proč to s nimi nezkusit nastudovat?“

psala Ada Aleksandrowicz

Jakým slovem z lesa byste popsali tuto inscenaci? / Jakiego słowa z lasu użyłbyś do opisania tej produkcji?

CUDO Rozwaliliście system FENOMENALNY

Piękny można słodkie dykcja Podziwiamy

ale nad ŚWIETNE popracować Cute girl

Kwiecisty Zwiąta poprawić dykcję Mega

Najlepszy spektakl ever Słodziaki z was

Dzieciaczki idźcie do MamTalent

Reflexe

Především jde o divadelně velmi poučenou inscenaci, která se odvážně pustila do zpracování dobře známé a rozsáhlé románové látky Kateřiny Tučkové. O to překvapivější je, že se do tohoto díla pustil soubor pod vedením velmi mladé inscenátorky (současně jedné z hereček) a šlo de facto o premiéru inscenace, ale i jejich společné tvorby v této konstelaci. A zrodilo se dílo vskutku působivé, v něčem až velkolepé, zanechávající rozhodně výraznou vizuální stopu.

Inscenátoři si posvětili především na první část románového díla. Sledujeme expozici Gertina původu (rozpoznáváme česko-německé prostředí a vyrozumíme, že Gerta miluje svou českou matku, zato spíše strach a poslušnost pocituje ve vztahu k německému otci), pochopíme, že záhy za války přišla o matku, byla vystavena nejen válečnému, ale i otcovu násilí (dokonce jí byla znásilněna, z čehož počala dítě) a poté byla coby Němka a matka několikaměsíčního dítěte vystavena novému násilí, tentokrát Čechů, kteří v roce 1945 ženou brněnské Němce směrem k Rakouským hranicím. Ještě vidíme další místo pobytu na moravském venkově, kde společně s jinými ženami pracuje v zemědělství, další část románového příběhu je již vypuštěna, finálním obrazem je matka s dítětem v náručí sedící u barikády poskládané z padlých ženských těl. Z románu je tedy vybraná jen část příběhu, končící obrazem nezlomného mateřství (co chór šeptal k tomuto obrazu bohužel nebylo srozumitelné a z vyznění posledního obrazu pravděpodobně něco zásadního chybí).

Vzhledem ke zvolenému divadelnímu jazyku může být vyprávěný příběh komplikovaně čitelný. Inscenátoři přirozeně nepočítají s předchozí čtenářskou či diváckou zkušeností s touto látkou a akcentace některých motivů a situací nebo síla jejich zobrazení mohly diváka vést tematicky dost křivolace. První dvě třetiny ovládly takové obrazy jako znásilňování Gerty otcem, uvázaný pytel zrní u nohy coby znak Gertina těhotenství, další násilí páchané muži na ženách v podobě šlehání

kopřivami a permanentní nošení dítěte komplikovanými situacemi, dítěte jako překážky, dítěte jako důvodu k nacházení síly jít dál. Jako by obrazy násilí na ženách byly pro inscenátory obecně důležitější než historické skutečnosti (ty byly stavěné méně působivými prostředky).

Soubor ve svém divadelním jazyce, který je už v letech rozpoznatelný, vsází na minimum slov, na fyzickou akci, hledání metafor a symbolů, tvorbu silných obrazů až na samé hraně kýče (ale budovaných velmi poctivě a působivě), paralelních akcí doplňovaných instrumentální koláží nebo živým zpěvem dívčího chóru. Otázkou je, jestli nevzniká jistá disproporce mezi touhou po surovosti sdělení a vyčištěním a uhlazeností jednotlivých kódů. Jde o divadlo, kde má divák nejspíše cítit pot herců, slyšet jejich dech a šepot nablízko (kukátkové jeviště inscenaci ubíralo na působivosti), ale k autenticitě takového sdělení by bylo potřeba udělat ještě několik kroků. Inscenaci trochu ohrát (ano, šlo o úctyhodnou premiéru), aby se herci dobře nacítily na temporytmus jednotlivých akcí, zkoušet si hrát tak naplno, aby výsledné herecké ztvárnění fyzického vypětí sil mohlo čerpat z obdobné zkušenosti, aby akce byla uvěřitelnou v plné míře.

Jako u jiných inscenací této přehlídky jsme sledovali spíše work in progress ve velmi pokročilém stavu a z diskuse se souborem je zjevné, že vidí možnosti, jak s tvarem pracovat dál. Které motivy posílit (když má být kopřiva nebezpečná, musí se k ní tak všichni důsledně vztahovat, nestačí, že se hraje se skutečnou kopřivou), jak jednotlivé vycizelované metafory teď zpětně pomyslně ušpinit (odvaha zobrazit scénu znásilnění by mohla jít výrazově dál, aby nakonec nepůsobila lyricky nebo cudně; smývání špíny ze znásilněných žen by mělo získat na pravdivosti fyzické akce, aby nakonec nepůsobilo esteticky ladně až romanticky; vztahování se k dítěti a ke květinám potřebuje najít mnohem hlubší tóny něhy). Je nutné s odstupem času znovu pohlédnout do jednotlivých obrazů, jakou znakovost s sebou nesou, jakou symboliku v sobě kódují.

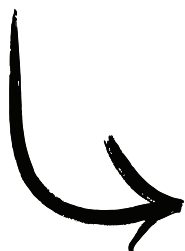
Diskutovalo se o možnosti dostat vše, co se odehrává za oponou, na jeviště. Divák s chutí do úchvatných obrazů vpustí pohled na instrumentalisty, zvukaře, vokalisty, hlasy z pozadí. Takový pokus by mohl dobře ovlivnit svižnější tah přechodu z obrazu do obrazu, mohl by ukázat i to, které scény mají

být zkráceny, zrychleny nebo naopak zastaveny na delší dobu. Situace je potřeba dobudovat, zabydlet se v nich, neutíkat z nich, zkusit se v nich ještě víc zapotit. Mohla by se tím jemně obrousit vypjatá spektakulárnost, okázalost celkového vyznění, která přebíjí upřímnou potřebu souboru otevírat témata, která v naší společnosti rozhodně nejsou dodiskutována.

Je zjevné, že soubor prokázal tak vysokou kvalitu porozumění jevištnímu jazyku, že se diskuse o inscenaci stala možná o něco kritičtější a podrobnější, než by bylo třeba. Vypovídá to i o chuti o představeném díle dál přemýšlet, o chuti být u procesu vzniku a vidět mladým inscenátorům pod ruce. A právě souboru s velkým potenciálem, který svou tvorbu bere velmi vážně, je diskuse potřebná, i když se může v danou chvíli dotýkat citlivých míst. Je to potřebné jak na cestě jednou inscenací, tak od inscenace k inscenaci. Teď bylo na místě říct, že je potřeba udělat rozhodnutí, jestli půjdou tvůrci důsledně cestou znaku (potom musí být dotažený), nebo se budou snažit jít opravdu na dřev (potom to nesmí být ani na chvíli opatrné nebo plaché).

Soubor se vědomě vydal na cestu takto silně znakovým jazykem, ve kterém tuší své inscenační jistoty a bude určitě s látkou pracovat dál, protože inscenátoři jsou hledání otevření, přemýšliví, mají látku rádi, mají touhu sdělovat, mluvit o velkých tématech a představený tvar umožňuje další experimentaci. Tato inscenace bude určitě zanedlouho v takové kondici, že pomyslná čtvrtá stěna definitivně spadne i na leckterém kukátkovém jevišti a bude velmi sugestivně promlouvat o tom, jak těžké, ale nezbytné je hledání lidskosti i ve světě, který se opakovaně na různých místech světa stává brutálním bez jistoty, že někdy bude líp.

**pokračování na
další straně**

Ležely tam lístky kopřivy a rozsypaná zrna, ale já bych tam potřeboval víc špíny!

Soubor Bezohledu se dlouhodobě věnuje náročným tématům, většinou podle předlohy. Členové souboru na diskuzi přiznali, že se snažili vyjádřit určité poselství: “Ty osoby byly za špatných okolností na špatném místě. Snažili jsme se říct, že ty jejich životy byli kvůli tomu úplně zničené.” Porotce Vít Malota soubor pochválil za velmi organické ztvárnění a souboru se zeptal, jak se při jejich premiéře cítili. “Příšerně, ne že by bolely kopřivy, ale ten tlak ze všech stran. ztvárnit tu hrůzu bylo hrozný,” přiznali. Přestože šlo o velmi symbolické divadelní prvky, například scénu se znásilněním diváci dobře rozeznali. “Je od vás obrovsky odvážný, jak jste se vrhli do té sexuality, tam jsem si ale říkal, že chci, abyste to dotáhli ještě dál,” přiznal Vít Malota. Symboličnost porota považovala za přílišnou. Některé historické souvislosti je podle nich třeba lépe objasnit, aby se divák neztrácel. Celkově ale velmi chválili práci s nástroji a zpěvem a soubor motivovali, aby nástroje ze zákulisí vytáhli na jeviště a přiznali je. Díky tomu by mohli diváci celý proces vidět. Diskuze končila ve velmi příjemné atmosféře. Porotci nakonec souboru vzkázali: “Jste naši hrdinové!”

psala Karolína Lašáková

Vyhnání pro kopřivy až do Boleslavi!

Poslední letošní představení uvedl soubor BezOhledu. Co-pak k „Vyhnání Gerty Schnirch“ řekli?

Proč jste si jako předlohu vybrali tento román?

Anička: Protože s tím přišel Vincent a mně se líbilo téma.
Vinc: Jo, vybíral jsem to já, protože vždycky máme na začátku školního roku tak jako krizi s předlohou, tak jsem si řekl, že to vezmu do svých rukou a uchytilo se to.

Jak se vám s předlohou pracovalo?

Vinc: I když se může zdát, že stylově každý rok vzniká něco podobného, každý rok je to jiný. Jelikož je to román dost dlouhý, napůl pravdivý a napůl domyšlený, museli jsme něco vynechat a já jsem chtěl zachovat respekt k faktům. Museli jsme vynechat celou druhou půlku knížky, protože se tam toho dělo moc. Museli jsme k tomu přistupovat specificky.

Ani: Šli jsme po hlavní myšlence a vystříhali tak jenom ty nejdůležitější věci v příběhu života Gerty.

A odkud jste měli kopřivy?

Vinc: Několik posledních týdnů jsme se modlili, aby ty kopřivy vyrostly, a potom jsme průběžně sledovali jak rostou na různých místech.

Ani: Různá místa po celé České republice!

Vinc: Nakonec teda včera večer se dva naši členové obětovali-

Ani: Vydali na tajnou misi!

Vinc: Vydali se sebrat kopřivy někam k Mladé Boleslavi.

psala Ester Kuzmová

co ve vás zanechalo toto představení? / Jakie wrażenie zrobił na Tobie ten występ?

Rozsypaný pytel
Lad'a byl skvělý!
Moc násilí
Odebranie niewinności
Tíha
Zavázaný
Strach
DOBRE
Kopřiva
Smutek

Je jiný, ale nevyhnal bych ho, jen bych otevřel dveře...

workshop TUL
Adriana Kubištová

Workshop pro studenty Technické univerzity v Liberci vedený paní lektorkou Adrianou Kubištovou, je zaměřený na probírání specifických inscenací, jejich motivů a témat. Na každý den festivalu je vybrán jedno představení, o kterém na workshopu mluví a zkouší si různé dramatické hry a aktivity, při kterých si přibližují jednotlivá témata pomocí technik chůze po prostoru, horké křeslo, pojmenování asociace a živé obrazy. Odpoledne na představení následně jdou a druhý den ráno ho krátce reflektují. Žádný den proto není stejný a studenti získávají i didaktické poznatky.

Hned na začátku proběhl rychlý brainstorming s otázkami týkajícími se tentokrát zvoleného, představení „No, a pak už byl život normální“. Lektorka se slečen zprvu zeptala, jestli něco ví o vyhlazovacích táborech příslušníků romské národnosti na českém území za dob druhé světové války. Odpovědi byly nejisté.

V rámci rozmlouvacích rozehrávek všichni chodili po prostoru a průběžně se měnila jejich zadání. Účastnice měly zjišťovat co mají společného, co naopak nesdílejí, v čem sympatizují a v čem ne. Poté byly vyzvány k rychlé reflexi. Většina ze slečen uvedla, že pro ně zadání byla vystoupením z komfortní zóny, ale bylo zajímavé se tak něco dozvědět o sobě a ostatních.

Další aktivita spočívala v zamyšlení se nad asymptotami. Úkolem bylo představit si osobu, která by každé účastnici byla nesympatická. Měly pár minut na rozvrhnutí svého nového charakteru a poté se přesunuly k aktivitě horké křeslo, která funguje tak, že se člověk vžije do role svého charakteru, sedne si na židli před publikem a to se ho poté ptá na různé otázky. Cílem je odpovídat co nejvíce v roli. Tím způsobem

byly ztvárněny tři postavy a vzešly z toho i vtipné momenty. Například když byla jedna ze slečen vybrána k aktivitě jako první a málem se rozplakala. Úžas propukl v moment, kdy bylo odhaleno, že už TO byl její herecký výkon!

Slečny byly následně dotázány, jestli by podobně nesympatickou osobu vyloučily z místnosti. Odpovědi se lehce různily, ale vesměs by prý spíše jen otevřely dveře. Nejednaly by radikálně. Adriana ve všech aktivitách narážela na téma sympatie versus asymptie. A proč? Téma zvoleného představení byl holocaust. Genocida menšiny. Odepsání těch „jiných“ od většiny. Těch, co se lišili.

Cílem workshopu je přiblížit studentům začátečnické dramatické metody, otevřít témata představení a případně dodat jejich historický kontext. V rámci tohoto celku je také studentům přibližován svět dětské scény a jeho fungování. Jelikož všichni studují obory týkající se práce s dětmi, je to pro ně velkým přínosem. Přispívá k tomu i to, že zrovna z dramatického prostředí by jim jinak takové zážitky chyběly.

psala Ester Kuzmová

Rybičky z dřevěného praku, meč z kovové trubky nebo foťák z obyčejné čelovky

**Workshop Kde končí ruka a začíná loutka?
Jakub Müller**

“Já mám pocit, že loutkové divadlo je vlastně pohyb materiálu v prostoru,” toto jsou slova vedoucího workshopu Jakuba Müllera. Na základě toho se také workshop rozdělil na dvě části, pohybovou a materiálovou část, protože při loutkovém divadle je důraz na obě tyto oblasti.

Pohybová část se se poté dále rozdělila na tři základní principy, které se účastníci naučili. Na začátku se zaměřili na kvalitu momentu a pohybu. Účastníci dostali za úkol chodit po místnosti a představit si různé situace. Nejprve se soustředili na vnější prostředí. Představte si že se prodíráte vodou, která vám sahá až po pas nebo jak byste vypadali, kdyby jste měli chodit po uhlíkách jako fakír? Hlavním cílem bylo použít celé tělo, vžití se do situace až po konečky prstů a uvědomit si jak se hýbeme. Hráli si zde s kontrasty lehkosti a váhy, komfortní a nekomfortní situace. Poté už šlo o vnitřní pocity. Představovali si jaký by byl rozdíl, mezi tím, když jste plní písku nebo vody.

Dalším principem bylo fázování pohybu, což je pro loutkové divadlo velice důležité. U toho byl důraz na různé styly pohybu, jejich zastavení a na pauzy mezi pohybem dalším.

Posledním principem bylo rozdělení. Rozdělení činnosti rukou a práce hemisfér. Zvládli byste každou rukou nakreslit jiný tvar zároveň? Protože přesně to si účastníci vyzkoušeli. Po krátké pauze se workshop přesunul k práci s materiály. Nejprve si každý zkusil zaimprovizovat a z náhodného předmětu vytvořil něco zcela nového, první věc, která je napadla. Vznikly zde rybičky z dřevěného praku, meč z kovové trubky nebo foťák z obyčejné čelovky. V tu chvíli

jsem měla pocit, že se našel společný rytmus a atmosféra v místnosti se zvedla.

Poté se už workshop přesunul k loutkářské práci. Každý dostal za úkol vytvořit si vlastní loutku z předmětů různých velikostí, tvarů, materiálů a druhů, které měli před sebou. Jako první si našli hlavu své vlastní loutky a postavy. Na ni si poté představili, místo kde by mohla mít oči. Účastníci se naučili jak s loutkou pracovat, rozhybat ji a jak skrze ní poznávat. Samozřejmě si ji i ozvučili dle své libosti. Dále si každý našel tělo k této postavě. Po výběru se zaměřili na způsob pohybu, který bude toto tělo vykonávat. Každý si vyzkoušel skákání nebo chůzi. Poté přišlo konečně spojení obou částí, hlavy a těla. Pro loutky je důležitá harmonie mezi jednotlivými částmi jejího těla. Aby do sebe vše zapadalo, a aby se vše hýbalo synchronně. Bylo to propojení a zúročení principů, které se účastníci předtím naučili. Nakonec každá z loutek prozkoumala celou místnost a našla si své vlastní místo, čímž se také tento workshop zakončil.

psala Kateřina Kolouchová

DÍKY!

Festival by rozhodně nemohl nikdy existovat bez skvělého týmu mladých a neskutečně pracovitých lidí. Chceme proto tímto poděkovat všem, kteří byť jen malou věcí přispěli k tomu, jaký letošní ročník festivalu byl. Od dob, kdy festival začínal, uplynula už opravdu dlouhá cesta a je to na něm vidět.

Velké díky rozhodně patří Statutárnímu městu Liberec, Libereckému kraji a také programu Interreg Euroregion Nisa, bez kterých by festival rozhodně nemohl existovat.

Mockrát děkujeme také technikům a personálu v divadlech, Liebiegově paláci, v Linserce i na školách, kde se konaly části programu. Poděkování patří také Bistru Široká, cateringu Epigo, PJArt a také tiskárně Irbis.

Děkujeme také všem lektorům a odborné porotě, vedoucím souborů i jejich členům, kapelám a zejména všem divákům.

Největší poděkování ale určitě patří Kubovi a Slávce. Děkujeme, že jste před lety vytvořili tento festival a tím nás všechny společně propojili ve čtyřech krásných dnech plných kreativity, divadla, přátelství a inspirace.

Děkujeme moc a zase příští rok!!

psala Kateřina Kubičková

Smyslem festivalu je setkávání a vzájemná inspirace mladých lidí věnujících se divadlu. Cílem práce festivalové poroty je ocenit soubory za to, co jejich práci činí jedinečnou a z pozice zkušeného diváka souborům pomoci v dalším uměleckém rozvoji. V roce 2026 festivalová porota ve složení Petr Váša, Jitka Šotkovská, Vít Malota, Jan Mrázek, Marek Košćiołek a Agnieszka Włoch ocenila 20 inscenací.

CENY INSPIRACE 2026:

Divadelní klub mladých, z. s. – Kdo neskáče, není holub aneb zobáky k sobě – za energické zpracování dramatického textu

PolSkupStud - Tiplice – za plastické uchopení činoherních typizovaných postav (za Maximusa)

Bylo nás pět z Vydýchána, ZUŠ Liberec – Poslední vynález – za inspirativní uchopení netradičního divadelního žánru

Smrtící Delfinci – Neustá(lost) – za suggestivní zpracování niterných témat s lehkostí a nadhledem

Art'Up – Ti, kterým je dovoleno víc – za dynamiku výrazu, jevištní disciplínu, týmovou spolupráci a snahu podnítit zamýšlení nad tématem zla ve světě

BezeSporu, Dramacentrum Bezejména/DDM Větrník – No, a pak už byl život normální – za důslednou práci s historickým materiálem

BezOhledu, Dramacentrum Bezejména/DDM Větrník – Vyhnání Gerty Schnirch – za jevištní zpracování románové předlohy

Granátový japko – Doznání růží – za odvažné zpracování středoškolské romace

Teatr Witraz – Hra na život – za odvahu při zpracování tématu, jevištní energii a týmovou spolupráci

Kluci(písek), ZUŠ Liberec – Pomocný ženich – za dialogické jednání ve skutečném „trialogu“

SaMa z Divadla Vydýcháno, ZUŠ Liberec – Jedna – za scénické zpracování autorské poezie

SLAY DYVA – Poklop – za inspirativní zapojování multimediálních prostředků

Grupa Teatralna ZONK – Domownicy, czyli Ballada o Automatach – za vědomé a zdařilé propojení divadla formy a poezie, soudržnost sdělení, týmovou souhru, kolektivní tvorbu a jevištní energii a citlivost

Burza – Šelmovství lišáka Vitalise – za hru na divadlo a souhru

Teatr w Paderewskim – 2030 te' = budoucnost – za výraznost a jevištní energii, herecké umění, muzikálnost, mimořádnou schopnost práce s obrazem a formou a za to, že divadlo mladých varuje a podněcuje k zamýšlení

Divadelní ateliér Paměť národa Severní Čechy – Cesta ke svobodě – za hledání divadelních prostředků k zpracování historických témat

Studentské herecké studio DFXŠ – Oh children – za zpracování autorského dramatického textu

TUTU BAZO – Čekání na Filipa – za udržení si vlastní svobody v jevištním tvaru

Malý soubor TaPS Magdaléna, z. s. – Ubi caritata et amor – za citlivou práci s duchovní tematikou

ZUŠ Česká Lípa – Život a smrt ovčáka Jana – za nápadité scénografické řešení

TÉMA ROKU 2026:**Mosty mezi lidmi**

Malý soubor TaPS Magdaléna, z. s. – Ubi caritata et amor

speciální cena festivalu „CO JE JEŠTĚ DIVADLO?“:

TUTU BAZO – Čekání na Filipa – za udržení si vlastní svobody v jevištním tvaru

**KRAJSKÉ KOLO MLADÉ SCÉNY
DOPORUČENÍ DO CELOSTÁTNÍHO KOLA
MLADÁ SCÉNA 2025:**

Malý soubor TaPS Magdaléna, z. s. – Ubi caritata et amor – za citlivou práci s duchovní tematikou

Kluci(písek), ZUŠ Liberec – Pomocný ženich – za dialogické jednání ve skutečném „trialogu“

Bylo nás pět z Vydýchána, ZUŠ Liberec – Poslední vynález – za inspirativní uchopení netradičního divadelního žánru

Doporučený polský soubor: Teatr w Paderewskim – 2030 teď = budoucnost

**KRAJSKÉ KOLO EXPERIMENTÁLNÍHO
DIVADLA****DOPORUČENÍ DO CELOSTÁTNÍHO
KOLA ŠRÁMKŮV PÍSEK:**

BezeSporu, Dramacentrum Bezejména/DDM Větrník – No, a pak už byl život normální – za důslednou práci s historickým materiálem

Bylo nás pět z Vydýchána, ZUŠ Liberec – Poslední vynález – za inspirativní uchopení netradičního divadelního žánru

**KRAJSKÉ KOLO WOLKROVA PROSTĚJOVA
POSTUPY A DOPORUČENÍ DO CELOSTÁTNÍHO
KOLA PŘEHLÍDKY UMĚLECKÉHO
PŘEDNESU A DIVADEL POEZIE WOLKRŮV
PROSTĚJOV:**

Lektorský sbor ve složení: Gabriela Zelená Sittová, Jana Machalíková a Eliška Vobrubová.

DIVADLA:

Kluci(písek), ZUŠ Liberec – Pomocný ženich – za dialogické jednání ve skutečném „trialogu“

PŘEDNES:**1. KATEGORIE****postup:**

Petr Havlík – Daniela Fischerová – Hvězdné nebe nad hlavou

Michael Drahý – Woody Allen – Reminiscence Lidé a místa

doporučení:

Sára Vacková – Vratislav Kadlec – Květina

2. KATEGORIE**postup:**

Antonín Adam – Petr Šabach – Tisíc a jedna noc

Barbora Dolanová – Stephen Leacock – Kterak si vypůjčit sirku

doporučení:

Alan Peša – Christian Morgenstern – Gruselett

Josef Čurda – Ernst Jandl – Montáž z básní

Kateřina Sikorská – Vojtěch Kinter – Maminko! Já mám narozeniny!

3. KATEGORIE**postup:**

Štěpánka Tušlová – Václav Koubek – Peklo

Hana Kočová – Zuzana Nováková – Setkání v jiné dimenzi

doporučení:

Petro Sláma – Ivan Vyskočil – Prožluklost

POCHVALY POROTY:

Anežka Tichá – Miloslav Nevrlý – Zašlá chuť morušek – za upřímné sdělování

Jana Dandová – T. R. Field – Divotvorný pidi svět – za sdělování představ

Výsledková listina festivalu JEŠTĚDYVADLO 2026

STATISTIKA FESTIVALU:

Festivalu se zúčastnilo celkem 22 souborů (CZ 16, PL 6), oceněno bylo 20 souborů a 22 recitátorů. Dva soubory se účastnili festivalu jako diváci.

O postup do celostátního kola Mladé scény a Wolkrova Prostějova a Šrámkova Písku usilovalo 8 souborů.

Do celostátního kola Mladé scény byly doporučeny 3 inscenace.

Do celostátního kola Šrámkova Písku byly doporučena 2 inscenace.

Do celostátního kola Wolkrova Prostějova byla doporučena 1 inscenace, přímo postoupilo 6 recitátorů, doporučeno bylo 5 recitátorů a oceněni 2 recitátoři.

ZÚČASTNĚNÉ SOUBORY 2026:

Wolkřův Prostějov, Mladá scéna a Šrámkův Písek

PolSkupStud

Bylo nás pět z Vydýchána

Smrtící Delfinci

Art'Up

BezeSporu, Dramacentrum Bezejména/DDM

Větrník

Granátový japko

Teatr Witraž

Kluci(písek)

SaMa z Divadla Vydýcháno

SLAY DYVA

Grupa Teatralna ZONK

Teatr w Paderewskim

Divadelní ateliér Paměť národa Severní Čechy

Studentské herecké studio DFXŠ

Malý soubor TaPS Magdaléna, z. s.

ZUŠ Česká Lípa

Mezinárodní přehlídka

Divadelní klub mladých, z. s. – Kdo neskáče, není holub aneb zobáky k sobě

PolSkupStud - Tiplice / Tiplice

Bylo nás pět z Vydýchána – Poslední vynález

Smrtící Delfinci – Neustá(lost)

Art'Up – Ti, kterým je dovoleno víc

BezeSporu – No, a pak už byl život normální

BezOhledu – Vyhnání Gerty Schnirch

Granátový japko – Doznání růží

Teatr Witraž – Hra na život

Kluci(písek) – Pomocný ženich

SaMa z Divadla Vydýcháno – Jedna

SLAY DYVA – Poklop

Grupa Teatralna ZONK – Domownicy, czyli

Ballada o Automatach

Burza – Šelmovství lišáka Vitalise

Teatr w Paderewskim – 2030 teď = budoucnost

Divadelní ateliér Paměť národa Severní Čechy

– Cesta ke svobodě

Studentské herecké studio DFXŠ – Oh children

TUTU BAZO – Čekání na Filipa

Malý soubor TaPS Magdaléna, z. s. – Ubi caritata et amor

ZUŠ Česká Lípa – Život a smrt ovčáka Jana

Vojta a...

... cihla

... papír na koncertě

... diplom

Díky, že jste nás četli!

Festivalová redakce se s vámi, našimi čtenáři, pro letošní rok loučí. Děkujeme za vaši pozornost i veškeré nápady a připomínky, které k nám do redakce doputovaly. Těšit se budeme třeba na dalším JeštěDyvadle.

Kači, Kája, Káťa, Ester, Markét, Káťa. Wiki, Ada a Ala

Reflexe inscenací vznikají na základě zhlédnutých představení, vyslechnuté debaty lektorského sboru a vlastních poznámek a zážitků z viděného metodicko-komické dvojice Gabriely Zelené Sittové a Kateřiny Žarníkov. (Formulační perly z diskuse lektorského sboru jsme se pokusily zachovat v původním znění, protože s nimi souzníme. A lektorskému sboru tímto děkujeme.)

Obsah JeštěDyvadelních listů pro vás připravily:

Kateřina Kubičková
Karolína Lašáková
Kateřina Burešová

Za případné chyby v textu se předem omlouváme.

FOTO: Ivo Mičkal

Kontakt na redakci:
redakcejd@gmail.com
+420 733 618 810